

Bacance: det skulde ikke være at forstaae saaledes, at ved Enden af Finantsaaret skulde Privilegiet være ophørt, men ikkun saaledes, at det blev antydet, at en saadan Ophævelse dog ligger i Mulighedernes Rige. Og jeg kan dertil sige, at, ved at gennemlæse det Privilegium, hvorpaa dette Monopol støtter sig, og som er dateret 6te Mai 1740, finder jeg til min store Beroligelse og Glæde, at der ikke staaer „evig“ eller som man da skrev „ævig“, men det siger kun aldeles ubestemt, at Waisenhuset benaades med den nævnte Eneberettigelse. Endnu skal jeg ved denne blot foreløbige Motivering af det Erdringsforstag, som jeg, understøttet af andre Medlemmer af Thinget, agter at stille, tillade mig at bemærke to Ting. Først, at just fordi Waisenhuset er, og i en Række Aar har været under nogle af Fædrelandets meest udmærkede Mænds Bestyrelse, viser det sig deri formeentligen allerklarest, at Jellen ikke ligger i Personer, men i Monopols eget Væsen, altsaa hvad Monopoler i sig selv ere, og hvor fordærveligt de virke. Dernæst at den Omstændighed, at jeg, som jeg før berørte, allerede for flere Aar siden offentlig gjentagne Gange har omtalt dette Forhold, har tildraget mig Breve og Meddelelser fra Mænd, fjært og nær, af Mænd, som havde samlet lignende Brevise paa, hvorledes Alterbog, Psalmebog, og andre lignende monopoliserede Bøger blive trykte her i Landet. Det er nemlig derved blevet min Skyld, da jeg ikke holder af, strax at gjøre Allarm, at disse Meddelelser hidindtil ere holdte tilbage; men derfor skylder jeg da ogsaa hine Mænd, endeligen engang igjen at paatale Forholdet. Jovrigt skal jeg bede om Tilladelse til at erklære, at jeg, dersom den høitærede Formand tillader det, agter at lade henlægge paa Thingets Bord Astryk af de Trykfeils-Rister, som fra mig ere udgaaede, til Dplysning for dem, der maatte interessere sig for Sagen.

Besværlig: I Anledning af de Bemærkninger, jeg tillod mig før om Forholdet mellem

Ministeriet, Reservefonden og Activerne, yttrede den ærede Ordfører en Mening om det, jeg havde sagt, som vistnok maa beroe paa en Misforstaaelse, idet han opfattede mine Ord saaledes, som om jeg ønskede, at den hele Finantsplan skulde fastsættes for disse Activer. Det har aldeles ikke været min Mening. Jeg har kun villet antyde, at det ikke er forekommet mig, at man kunde tage Bestemmelse om Realisation eller Ifkerealisation af Activerne, uden at have lagt en Finantsplan. Om nu denne Plan skulde udarbejdes i Finantsministeriet og derfra forelægges Rigsdagen trykt, eller om den skulde meddeles mundtligt ved Forhandlingerne, var Noget, som laae ganske udenfor, hvad jeg nærmest havde for Die at bemærke, ligesom ogsaa, hvorvidt denne Finantsplan kun skulde angaae det enkelte Aar eller flere Aar. Men med Hensyn til det, som jeg har yttret om det, der i mine Tanker er Hovedsagen ved nærværende Finantslov, nemlig Rigsdagens Forhold til de Udgifter, som omfatte andre Dele af Monarchiet end den, fra hvilken vi ere sendte herhen, har det ikke været mig ganske klart, hvorledes den meget ærede Finantsminister har opfattet selve Forholdet. Saavidt jeg forstod den ærede Ordfører, var han enig med mig i den Hovedanskuelse, som jeg fremsatte, at de Udgifter i Finantsloven, som angik hele Monarchiet, ikke kunde overskrives af Ministeriet, uden Hensyn til, hvorfra Indtægterne kom. Den meget ærede Finantsminister yttrede kun, at han ikke i den Udstrækning deelte de almindelige Anskuelser, som jeg med saa megen Bestemthed havde udtalt i saa Henseende, men gik ikke ind paa selve Spørgsmaalet. Kun blev der, saavidt jeg opfattede det, yttret, at, hvad der ligger udenfor de forskjellige Conti i Finantsloven, maatte kunne bestrides ved Indtægter andetsteds fra. Det var Udgifter, som ikke vare anviste i Finantsloven, og derfor maatte de kunne bestrides andetsteds fra.